Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

z 30. apríla 2014*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Smernica 93/13/EHS — Trináste odôvodnenie — Článok 1 ods. 2 — Spotrebiteľské zmluvy — Zmluva o hypotekárnom úvere — Konanie o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou — Vnútroštátne zákony a iné právne predpisy — Rovnováha zmluvných strán“

Vo veci C-280/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Juzgado de Primera Instancia de Palma de Mallorca (Španielsko) z 23. apríla 2013 a doručený Súdnemu dvoru 22. mája 2013, ktorý súvisí s konaním:

Barclays Bank SA

proti

Sare Sánchezovej Garcíovej,

Alejandrovi Chacónovi Barrerovi,

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: predseda šiestej komory A. Borg Barthet, sudcovia E. Levits a S. Rodin (spravodajca),

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Barclays Bank SA, v zastúpení: J. Rodríguez Cárcamo a B. García Gómez, abogados,

— španielska vláda, v zastúpení: S. Centeno Huerta, splnomocnená zástupkyňa,

— Európska komisia, v zastúpení: M. van Beek, É. Gippini Fournier a L. Banciella, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

* Jazyk konania: španielčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288, ďalej len „smernica“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Barclays Bank SA (ďalej len „Barclays“) na jednej strane a pani Sánchezovou Garcíovou a pánom Chacónom Barrerom (ďalej len „dlžníci“) na strane druhej vo veci vymáhania nezaplatených dlhov vyplývajúcich zo zmluvy o hypotekárnom úvere uzatvorenej medzi týmito účastníkmi konania vo veci samej.

Právny rámec

Právo Únie

3 Deviate odôvodnenie smernice 93/13 znie:

„… Nadobúdatelia tovaru a služieb by mali byť chránení proti zneužitiu právomocí zo strany predajcu alebo dodávateľa…“.

4 Trináste a štrnáste odôvodnenie tejto smernice so zreteľom na vnútroštátne zákony a iné právne predpisy uvádzajú:

„keďže sa v zákonných alebo regulačných opatreniach členských štátov, ktoré priamo alebo nepriamo určujú podmienky spotrebiteľských zmlúv, nepredpokladá, že budú obsahovať nekalé podmienky; keďže sa z toho dôvodu nejaví potrebné zaoberať sa podmienkami odrážajúcimi povinné zákonné alebo regulačné opatrenia a zásady alebo ustanovenia medzinárodných dohovorov, ktorých zmluvnou stranou sú členské štáty alebo spoločenstvo; keďže v tomto ohľade znenie ‚kogentné zákonné alebo regulačné opatrenia‘ uvedené v článku 1 ods. 2 zahŕňa pravidlá, ktoré podľa zákona platia medzi zmluvnými stranami za predpokladu, že neboli vytvorené žiadne iné dohody;

keďže členské štáty zabezpečia, aby do zmlúv neboli zahrnuté nekalé podmienky, najmä preto, že táto smernica platí tiež pre obchody, podnikanie alebo povolania verejného charakteru“.

5 Článok 1 uvedenej smernice stanovuje:

„1. Účelom tejto smernice je aproximovať zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia členských štátov, ktoré sa [týkajú] nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom.

2. Zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia… nepodliehajú ustanoveniam tejto smernice.“

6 Článok 3 tej istej smernice znie:

„1. Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.

2. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou.

…

3. Príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé.“

7 Podľa článku 4 ods. 1 smernice 93/13:

„Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.“

8 Článok 6 ods. 1 tejto smernice znie:

„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“

9 Článok 7 ods. 1 uvedenej smernice uvádza:

„Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.“

10 Bod 1 prílohy danej smernice vymenúva podmienky uvedené v článku 3 ods. 3 tejto smernice. Táto príloha má nasledujúce znenie:

„1. Podmienky, ktorých zmyslom alebo účinkom je:

…

e) požadovať od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako náhradu;

…“

Španielske právo

11 Článok 1911 občianskeho zákonníka (Código Civil) stanovuje:

„Dlžník ručí za splnenie svojich záväzkov celým svojím súčasným aj budúcim majetkom“.

12 Článok 105 zákona o hypotékach (Ley Hipotecaria), ktorý bol kodifikovaný dekrétom z 8. februára 1946 (BOE č. 58 z 27. februára 1946, s. 1518), v znení naposledy zmenenom a doplnenom zákonom č. 1/2003, uvádza:

„Hypotéky možno zriadiť na zabezpečenie celej škály záväzkov, pričom neobmedzená osobná zodpovednosť dlžníka, ktorú stanovuje článok 1911 Código civil, sa nemení.“

13 Článok 140 uvedeného zákona umožňuje uzatvárať zmluvy v opačnom zmysle, ktoré obmedzujú zodpovednosť dlžníka. Tento článok uvádza:

„Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 105, možno v listine, ktorou sa zriaďuje hypotekárne záložné právo dohodnúť, že zabezpečený záväzok sa vzťahuje len na majetok zaťažený hypotékou.

V takom prípade sú zodpovednosť dlžníka a konanie veriteľa vyplývajúce z hypotekárneho úveru obmedzené na čiastku zodpovedajúcu majetku zaťaženému hypotékou a nevzťahujú sa na ostatný majetok dlžníka.“

14 Článok 570 občianskeho súdneho poriadku (Ley de enjuiciamiento civil, ďalej len „LEC“) s názvom „Ukončenie konania o výkone rozhodnutia“ znie:

„Nútený výkon rozhodnutia bude ukončený až úplným splatením pohľadávok veriteľa, a to dekrétom, ktorý vydá súdny tajomník a proti ktorému možno podať priamy návrh na preskúmanie rozhodnutia.“

15 Podľa článku 579 LEC s názvom „Exekúcia na peňažnú pohľadávku v prípade majetku, ktorý bol zaťažený hypotékou alebo založený“:

„Ak sa majetok zaťažený hypotékou alebo založený majetok stal predmetom dražby a vydražená suma nestačí na uspokojenie pohľadávky, oprávnená osoba môže podať návrh na výkon rozhodnutia na zvyšnú sumu proti povinným osobám a konanie o výkone rozhodnutia sa uskutoční v súlade s platnými právnymi predpismi o výkone rozhodnutia.“

16 Článok 671 LEC s názvom „Dražba bez ponuky“, v znení vyplývajúcom zo zákona č. 13/2009 z 3. novembra 2009 o zmene procesnoprávnych predpisov v súvislosťou so zriadením novej Súdnej kancelárie (BOE č. 266 zo 4. novembra 2009, s. 92103), znel takto:

„Ak sa na dražbe nezúčastní nijaký záujemca, môže veriteľ požiadať o príklep majetku za cenu rovnajúcu sa alebo vyššiu ako 50 % odhadovanej ceny draženého majetku alebo za cenu, ktorá zodpovedá celkovej výške jeho pohľadávky.

…“

17 Článok 9 kráľovského dekrétu č. 716/2009 z 24. apríla, ktorým sa upravujú určité aspekty zákona č. 2/1981 z 25. marca o regulovaní hypotekárneho trhu, a ďalšie predpisy o hypotekárnom a finančnom systéme (BOE č. 107 z 2. mája 2009, s. 38490), stanovoval:

„Ak z trhových dôvodov alebo z akéhokoľvek iného dôvodu klesne hodnota majetku zaťaženého hypotékou oproti pôvodnému odhadu o viac ako 20 %…, veriteľ môže na základe predchádzajúceho znaleckého posudku, ktorý vypracovala schválená nezávislá spoločnosť, požiadať dlžníka o rozšírenie hypotéky na ďalší majetok, ktorým sa dostatočne pokryje vymáhateľný rozdiel medzi hodnotou majetku a pôžičkou alebo úverom, ktoré sú touto hypotékou zabezpečené.

…

… Ak dlžník do dvoch mesiacov od žiadosti o rozšírenie toto rozšírenie neuskutoční ani nevráti časť pôžičky alebo úveru, na ktorú odkazuje predchádzajúci odsek, predpokladá sa, že sa rozhodol vrátiť túto pôžičku alebo úver v plnej výške, ktorú môže od neho veriteľ okamžite vymáhať.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

18 Dňa 30. augusta 2005 dlžníci uzavreli s Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Baleares zmluvu o úvere vo výške 91 560 eur. Na zabezpečenie tohto úveru zriadili hypotéku na obytnú nehnuteľnosť, v ktorej mali bydlisko. Účastníci konania do listiny o zriadení hypotekárneho záložného práva zahrnuli osobitnú doložku, podľa ktorej mala byť v prípade dražby majetku referenčnou cenou obytnej nehnuteľnosti suma 149 242,80 eura. Podľa Barclays sa zmluvné strany takisto dohodli na neobmedzenej osobnej zodpovednosti dlžníkov za splatenie úveru, pričom táto zodpovednosť nebola obmedzená na hodnotu nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou.

19 Zmluvou z 24. júla 2007 Barclays nadobudla postavenie veriteľa. Barclays a dlžníci sa zmluvou z toho istého dňa dohodli na zvýšení istiny úveru na sumu 153 049,08 eura. K zmene odhadnej ceny nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou ani doložky o zodpovednosti dlžníkov nedošlo. Na tieto otázky, ktoré neboli výslovne prebraté do novej listiny, sa mali uplatňovať ustanovenia pôvodnej zmluvy o hypotekárnom úvere.

20 Barclays tvrdí, že dlžníci prestali splácať mesačné úverové splátky 24. októbra 2009 a 25. marca 2010 došlo k ukončeniu hypotekárneho úveru. K tomuto dátumu dosiahla čiastka dlžná na základe tohto úveru celkovú výšku 150 011,52 eura.

21 Dňa 10. decembra 2010 podala Barclays na Juzgado de Primera Instancia de Palma de Mallorca (Súd prvého stupňa v Palma de Mallorca) proti dlžníkom návrh na začatie konania o výkone rozhodnutia týkajúceho sa hypotekárnej zábezpeky, pričom si uplatnila pohľadávku, ktorá pozostávala z istiny vo výške 148 142,83 eura, dlžných úrokov vo výške 1 689,95 eura a úrokov a poplatkov vo výške 45 003 eur. Tento súd rozhodnutím z 15. decembra 2010 nariadil exekúciu nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou.

22 Dňa 25. mája 2011 sa uskutočnil súdny predaj tejto nehnuteľnosti, na ktorom sa nezúčastnil žiadny dražiteľ. Príklep nehnuteľnosti bol v súlade s článkom 671 LEC udelený veriteľovi, teda Barclays, za cenu 74 621,40 eura, ktorá zodpovedala 50 % odhadovanej ceny, ktorú účastníci konania uviedli v listine o zriadení hypotéky.

23 Dňa 18. októbra 2012 bolo na žiadosť Barclays vydané voči dlžníkom uznesenie vo veci výkonu rozhodnutia. Toto uznesenie umožnilo pokračovať vo výkone rozhodnutia s cieľom vymôcť zvyšnú časť pohľadávky Barclays vo výške 95 944,11 eura, z čoho 75 390,12 eura predstavovalo nesplatenú istinu, 10 960,50 eura úroky stanovené k 25. máju 2011 a 9 593,49 eura náklady na výkon rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou, zvýšenej o čiastku 22 617,03 eura zodpovedajúcu predbežne stanoveným úrokom a nákladom súvisiacim s výkonom rozhodnutia.

24 Dlžníci podali v zákonom stanovenej lehote proti uvedenému uzneseniu námietku. Tvrdia, že vzhľadom na to, že nehnuteľnosť, ktorej cena bola podľa znaleckého posudku objednaného Barclays a vyhotoveného 18. mája 2007 odhadnutá na 182 700 eur, bola v dražbe priznaná spoločnosti Barclays za cenu 74 621,40 eura, treba pohľadávku považovať za splatenú príklepom na dražbe a časť pohľadávky Barclays, ktorá nie je touto čiastkou pokrytá, za vyrovnanú. Takisto sa odvolávajú na zneužitie práva a bezdôvodné obohatenie zo strany Barclays.

25 Barclays spochybnila dôvody tejto námietky, pričom tvrdila, že jej pohľadávka nebola splatená v plnej výške a Tribunal Supremo (Najvyšší súd) už v podobných prípadoch, ako je tento, rozhodol, že nedošlo ani k zneužitiu práva, ani k bezdôvodnému obohateniu.

26 Za týchto okolností Juzgado de Primera Instancia de Palma de Mallorca rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Majú sa smernica [93/13] a zásady práva [Únie] týkajúce sa ochrany spotrebiteľa a rovnováhy zmluvných strán vykladať v tom zmysle, že bránia španielskym právnym predpisom o hypotékach, ktoré síce stanovujú, že veriteľ môže požiadať o zvýšenie zabezpečenia, ak sa odhadná cena nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou zníži o 20 %, ale v rámci konania o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou nepredpokladajú, že spotrebiteľ (resp. dlžník alebo povinná osoba) môže na základe predchádzajúceho protikladného odhadu požiadať o zmenu odhadnej ceny, minimálne na účely stanovené v článku 671 LEC, keď sa táto cena v období medzi zriadením hypotéky a výkonom daného rozhodnutia zvýšila o rovnaký alebo vyšší podiel?

2. Majú sa smernica [93/13] a zásady práva [Únie] týkajúce sa ochrany spotrebiteľa a rovnováhy zmluvných strán vykladať v tom zmysle, že bránia španielskemu procesnému režimu výkonu rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou, ktorý stanovuje, že veriteľovi môže byť v dražbe priznaná nehnuteľnosť zaťažená hypotékou za 50 % svojej odhadnej ceny (v súčasnosti 60 %), čo predstavuje neoprávnenú penalizáciu spotrebiteľa (resp. dlžníka alebo povinnej osoby), ktorá zodpovedá 50 % (v súčasnosti 40 %) uvedenej odhadnej ceny?

3. Majú sa smernica [93/13] a zásady práva [Únie] týkajúce sa ochrany spotrebiteľa a rovnováhy zmluvných strán vykladať v tom zmysle, že dochádza k zneužívaniu práva a k bezdôvodnému obohateniu v prípade, keď veriteľ po priznaní nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou v dražbe za 50 % (v súčasnosti 60 %) odhadnej ceny požiada o vydanie exekučného príkazu na nesplatenú sumu s cieľom úplného splatenia dlhu aj napriek tomu, že odhadná cena a/alebo skutočná hodnota majetku priznaného v dražbe je vyššia ako celkový dlh a napriek tomu, že takéto konanie je stanovené vnútroštátnym procesným právom?

4. Majú sa smernica [93/13] a zásady práva [Únie] týkajúce sa ochrany spotrebiteľa a rovnováhy zmluvných strán vykladať v tom zmysle, že priznaním nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou, ktorej odhadná a/alebo skutočná cena je vyššia ako celkový hypotekárny úver, sa namiesto článkov 579 a 671 LEC uplatňuje článok 570 LEC, a preto je potrebné sa domnievať, že došlo k úplnému vyrovnaniu pohľadávky veriteľa?“

27 Vnútroštátny súd vyzval účastníkov konania, aby k týmto otázkam predložili svoje pripomienky. Barclays tvrdila, že španielska právna úprava neporušuje právo Únie a žiadala pokračovať v nútenom výkone rozhodnutia. Povinné osoby, ktoré proti výkonu podali námietky, vyjadrili súhlas s predložením návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

O prejudiciálnych otázkach

28 Vnútroštátny súd sa svojimi štyrmi prejudiciálnymi otázkami, ktoré je potrebné skúmať vo vzájomnej súvislosti, v podstate pýta, či sa majú smernica 93/13 a zásady práva Únie týkajúce sa ochrany spotrebiteľa a rovnováhy zmluvných strán vykladať v tom zmysle, že bránia zákonným a iným právnym predpisom členského štátu, ako sú predpisy dotknuté vo veci samej, ktoré stanovujú, že veriteľ z hypotekárneho úveru môže napriek tomu, že mu bola za neprítomnosti ďalších dražiteľov priznaná nehnuteľnosť zaťažená hypotékou, ktorej odhadná cena je vyššia ako celková výška zabezpečenej pohľadávky, za 50 % tejto hodnoty, pokračovať v nútenom výkone rozhodnutia exekučného titulu týkajúceho sa jeho pohľadávky v súvislosti s čiastkou, ktorá zodpovedá nesplatenej časti pohľadávky, a tiež umožňujú rozšírenie zábezpeky uvedeného veriteľa v prípade, že sa odhadná cena nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou zníži o 20 %, zároveň však nestanovujú možnosť zvýšenia odhadnej ceny v prospech dlžníka.

29 Účelom smernice je podľa jej článku 1 ods. 1 aproximovať zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia členských štátov, ktoré sa týkajú nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom.

30 Takisto treba pripomenúť, že podľa článku 1 ods. 2 uvedenej smernice „zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia… nepodliehajú ustanoveniam tejto smernice“.

31 Okrem toho v súlade s trinástym odôvodnením danej smernice článok 1 ods. 2 smernice 93/13 „zahŕňa pravidlá, ktoré podľa [vnútroštátneho] zákona platia medzi zmluvnými stranami za predpokladu, že neboli vytvorené žiadne iné dohody“.

32 V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že systém ochrany zavedený smernicou vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti (rozsudok Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, bod 44).

33 Vzhľadom na také znevýhodnené postavenie článok 6 ods. 1 tej istej smernice stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Ako vyplýva z judikatúry, ide o kogentné ustanovenie, ktoré smeruje k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť (rozsudok Aziz, EU:C:2013:164, bod 45).

34 V tomto kontexte Súdny dvor už viackrát zdôraznil, že vnútroštátny súd má *ex offo* posúdiť nekalú povahu zmluvnej podmienky patriacej do pôsobnosti smernice a tým odstrániť nerovnováhu medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, hneď ako je oboznámený s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel (rozsudok Aziz, EU:C:2013:164, bod 46 a citovaná judikatúra).

35 Súdny dvor okrem iného rozhodol, že smernica 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že jej odporuje právna úprava členského štátu, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o návrhu na vydanie platobného rozkazu neumožňuje, pokiaľ spotrebiteľ nepodá odpor, *ex offo* preskúmať, a to ani a *limine*, ani v ktorejkoľvek inej fáze konania, prípadnú nekalú povahu podmienky týkajúcej sa úrokov z omeškania, ktorá je súčasťou zmluvy uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, hoci má na tieto účely k dispozícii potrebné informácie o skutkovom a právnom stave (rozsudok Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, bod 57).

36 Okrem toho, Súdny dvor v bode 64 rozsudku Aziz (EU:C:2013:164) zastával názor, že uvedená smernica sa má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá v rámci konania o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou nestanovuje ako dôvod podania námietky nekalú povahu zmluvnej podmienky, na základe ktorej bol vydaný exekučný titul, a zároveň neumožňuje súdu rozhodujúcemu v určovacom konaní, ktorý je príslušný na posúdenie nekalej povahy tejto podmienky, prijať predbežné opatrenia, najmä tie, ktoré vedú k prerušeniu uvedeného konania o výkone rozhodnutia, hoci prijatie týchto opatrení je potrebné na zabezpečenie plnej účinnosti jeho konečného rozhodnutia.

37 V tejto súvislosti treba konštatovať, že v prípade neexistencie harmonizácie vnútroštátnych mechanizmov núteného výkonu je úlohou vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov určiť spôsoby uplatnenia jednak dôvodov, na základe ktorých je možné podať námietky prípustné v rámci konania o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou, a jednak právomoci priznanej v tejto fáze súdu rozhodujúcemu o výkone rozhodnutia na preskúmanie legitimity podmienok zmlúv uzatvorených so spotrebiteľmi, a to na základe zásady ich procesnej autonómie s tým, že nesmú byť menej výhodné ako tie, ktorými sa spravujú podobné situácie vo vnútroštátnom práve (zásada ekvivalencie) a nesmú v praxi znemožňovať alebo príliš sťažovať výkon práv poskytnutých spotrebiteľom právom Únie (zásada efektivity) (pozri analogicky rozsudok Aziz, EU:C:2013:164, bod 50).

38 Konanie vo veci samej sa však odlišuje od tých, ktoré boli predmetom rozsudkov Banco Español de Crédito (EU:C:2012:349) a Aziz (EU:C:2013:164), v ktorých sa spory prejednávané dotknutými vnútroštátnymi súdmi týkali priamo zmluvných podmienok a položené otázky sa vzťahovali na obmedzenie právomoci vnútroštátneho súdu na posúdenie nekalej povahy týchto podmienok.

39 Vo veci samej vnútroštátny súd neuvádza žiadnu zmluvnú podmienku, ktorú by bolo možné označiť za nekalú. Všetky štyri otázky sa týkajú zlučiteľnosti vnútroštátnych zákonov a iných právnych predpisov so smernicou 93/13. Žiadne z dotknutých vnútroštátnych ustanovení nie je zmluvnej povahy. Okrem toho, na rozdiel od vecí, ktoré boli predmetom rozsudkov Banco Español de Crédito (EU:C:2012:349) a Aziz (EU:C:2013:164), sa nijaké z uvedených ustanovení netýka rozsahu právomoci vnútroštátneho súdu na posúdenie nekalej povahy zmluvnej podmienky.

40 Vnútroštátnymi predpismi, ktoré sú predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania, sú totiž zákony alebo vykonávacie právne predpisy a nie sú prevzaté do zmluvy dotknutej vo veci samej. Tieto predpisy teda nepatria do pôsobnosti uvedenej smernice, ktorej cieľom je zakázať nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách.

41 Na rozdiel od veci, ktorá bola predmetom rozsudku RWE Vertrieb (C-92/11, EU:C:2013:180, bod 25), v ktorej sa podľa bodov 29 až 38 tohto rozsudku účastníci konania zhodli na rozsahu pôsobnosti stanoveného vnútroštátnym zákonodarcom, vnútroštátne zákony a iné právne predpisy, ktorých sa týkajú otázky vo veci samej, sa uplatňujú bez toho, aby bol ich rozsah pôsobnosti alebo dosah zmenený prostredníctvom zmluvnej podmienky. Je teda opodstatnené predpokladať, že rovnováha zmluvných strán stanovená vnútroštátnym zákonodarcom bola dodržaná (pozri v tomto zmysle rozsudok RWE Vertrieb, EU:C:2013:180, bod 28). Ako vyplýva z ustanovení trinásteho odôvodnenia a článku 1 ods. 2 smernice 93/13, normotvorca Únie výslovne rozhodol zachovať túto rovnováhu.

42 Okrem toho, vnútroštátne zákony a iné právne predpisy dotknuté vo veci samej sa medzi zmluvnými stranami uplatňujú za predpokladu, že sa tieto strany nedohodli inak. Preto v súlade s trinástym odôvodnením smernice 93/13 sa na ne vzťahuje článok 1 ods. 2 tejto smernice, podľa ktorého tieto strany „nepodliehajú ustanoveniam [uvedenej] smernice“. Predmetná smernica sa teda v žiadnom prípade neuplatní.

43 Pokiaľ ide o zásady práva Únie týkajúce sa ochrany spotrebiteľa a rovnováhy zmluvných strán, treba konštatovať, že cieľom smernice 93/13 je zabezpečiť ich dodržiavanie tým, že zo spotrebiteľských zmlúv odstráni nekalé podmienky, ktoré sú prejavom nerovnováhy medzi zmluvnými stranami.

44 Ako však už bolo uvedené, vnútroštátne zákony a iné právne predpisy dotknuté vo veci samej nepatria do pôsobnosti smernice 93/13, pokiaľ nebola namietnutá existencia nekalej zmluvnej podmienky. Takisto, ak existuje *lex specialis*, akým je smernica 93/13, ktorá zo svojej pôsobnosti vylučuje prípad, o aký ide vo veci samej, nemôžu sa uplatniť všeobecné zásady, ktoré sú základom tohto *lex specialis*.

45 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na otázky, ktoré položil vnútroštátny súd, odpovedať tak, že smernica 93/13 a zásady práva Únie týkajúce sa ochrany spotrebiteľa a rovnováhy zmluvných strán sa majú vykladať v tom zmysle, že zákony a iné právne predpisy členského štátu, o aké ide vo veci samej, sú vylúčené z ich pôsobnosti, pokiaľ neexistuje zmluvná podmienka, ktorá by menila dosah alebo rozsah pôsobnosti uvedených predpisov.

O trovách

46 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol takto:

Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a zásady práva Únie týkajúce sa ochrany spotrebiteľa a rovnováhy zmluvných strán sa majú vykladať v tom zmysle, že zákony a iné právne predpisy členského štátu, o aké ide vo veci samej, sú vylúčené z ich pôsobnosti, pokiaľ neexistuje zmluvná podmienka, ktorá by menila dosah alebo rozsah pôsobnosti uvedených predpisov.

Podpisy